

آمریکا پس از شکست سنگین مقابل ایران در شورای امنیت سازمان ملل به دنبال فعال کردن مکانیسم ماشه است

دومینیکن گیت

بود و نتوانست توفیق حداقلی به دست بیاورد. اما اینکه چرا چنین اتفاقی روی داد از دید کارشناسان چند علت متفاوت دارد. تحلیلگران در اولین گام یکجانبه‌گرایی آمریکاوتلاش برای برهم‌زدن عرف‌های پیشین(هرچند آن روندها هم سال‌ها و می‌تنی بر احقاق حقوق همه ملت‌ها نبود) را ذکر می‌کنندومی‌گویند تکروی وقلدرمآبی ترامپ چالش‌وتهدیدی برای همه کشورهای جهان شده و حتی نزدیک‌ترین هم‌راهان ایالات متحده را هم ناخشنود ساخته است. از این‌رو اروپایی‌ها هم در واکنش به این مسیریاری ممتنع می‌دهند و از همراهی با ترامپ خودداری می‌کنند. علت دوم که برخی رسانه‌های اروپایی و خبرگزاری‌های آمریکایی نیز در این چندروز به آن اشاره کرده‌اند تاثیر رفتارهای هیات حاکمه آمریکا در مناسبات حقوقی جهان است. صرف‌نظر از ساختار شکنی‌هایی که ترامپ داشته‌وازیسبب‌اری از سازمان‌های جهانی و معاهدات بین‌المللی خارج شده. یکجانبه‌گرایی ظهور یافته در مرادوات حقوقی و متون نگاشته‌شده ازسوی آمریکایی‌ها و اعلام‌بی‌نیازی به همراهی دیگر بازیگران بین‌المللی، دلیل دیگری شده‌تا کشورها از همراهی سر باز زنند. علت سوم‌نظر قطعی روسیه و چین نسبت

به تلاش‌های آمریکااست.آنچنان‌که انگلیس در متن بیانیه خود به صراحت ذکر کرد اطمینان از عدم اجماع برای تأیید نظر کاخ سفید دلیلی برای مخالفت یا اعلام‌رای ممتنع بوده است. اعضای شورای امنیت از آنجایی که می‌دانستند وتوی روسیه و چین حتمی است ترجیح دادند خود را به در دسر نینداخته و با نتیجه نهایی همراهی کنند و البته عموم کشورها در ایسن چنین مجامعی هم به گونه‌ای رای می‌دهند که جزئی از اجماع نهایی و اکثریت باشند. علت چهارم تلاش‌ها و رایزنی‌های دیپلماتیک میان ایران با دیگر اعضای باقی‌مانده در برجام به‌ویژه چین و روسیه است. رای مخالف یا وتوی چین و روسیه صرف‌نظر از اینکه آنها نمی‌خواهند به تکروی و معادله قدرت آمریکایی‌ها تن دهند و تلاش می‌کنند جهانی چندقطبی که مسکو و پکن از بازیگران اصلی آن هستند شکل بگیرد، به علت هماهنگی‌ها و نزدیکی‌هایی بود که این روزها میان سه کشور اتفاق افتاده و تلاش می‌شود برای بلندمدت طراحی‌های جدیدی انجام شود. نتیجه همه اینها و شاید دلایل دیگری که بر‌خی برای این ماجرا برمی‌شمارند تضعیف ایالات متحده در مقابل توافق هسته‌ای و حامیان آن بود تا جایی

علی جمشیدی و مریم عاقلی

گروه سیاسی

قطعه‌نامه جرح و تعدیل شده ایالات متحده برای تمدید تحریم تسلیحاتی ایران با آرای جالب توجه اعضای شورای امنیت سازمان ملل همراه شد. آمریکایی‌ها به جز رای مثبت خودشان، تنها نتوانستند رای جمهوری دومینیکن را به دست بیاورند. در مقابل روسیه و چین با قطعه‌نامه پیشنهادهی مخالفت کردند و ۱۱ کشور باقی‌مانده از جمله آلمان، انگلیس، فرانسه، آفریقای جنوبی، اندونزی، تونس و ... به آن رای ممتنع دادند. چنین اتفاقی برای اولین بار بود که در سازمان ملل رخ می‌داد و نشان‌دهنده تغییرات عمده‌ای بود که معادلات جهانی داشته است. اتفاقی که اولین پیام آن عدم توانمندی ایالات متحده در ایجاد اجماع و اقناع کشورهای برای همراهی با کاخ سفید است، البرقدرتی که پیش از این با چشم برهم‌زدنی می‌توانست کشورها را به‌صورت حداکثری یا خودهمراه‌سازد، این بار ناگام

دیاکو حسینی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

نتیجه مشخص بود، می‌خواستند برای اقدامات رادیکال تر بهانه داشته باشند

دیاکو حسینی، کارشناس مسائل بین‌الملل و تحلیلگر ارشد مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری در گفت‌وگو با «فرهیختگان» ضمن تحلیل چرایی شکست قطعه‌نامه آمریکا در شورای امنیت برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی علیه ایران، به بررسی گام دوم آمریکا برای جبران این شکست در آستانه انتخابات این کشور پرداخت که مشروح این مصاحبه در ادامه آمده است.

۱۱۱

تحلیل شما از رای منفی و ممتنع کشورها به قطعه‌نامه ضدایرانی که در شورای امنیت رای نیاورد، چیست؟

اولویت چین و روسیه در رابطه با پیش‌نویسی که آمریکا ارائه داد، حفظ برجام و دفاع از چندجانبه‌گرایی و قوانین و مقررات برخاسته از مصوبات شورای امنیت سازمان ملل متحد بود و از این‌رو قابل انتظار هم بود که به آن رای منفی بدهند. به‌خصوص اینکه آمریکا در پیشبرد این طرح به هیچ‌وجه مشورت با کشورهای همچون چین و روسیه را در دستورکار نداشت و طبیعی است که این دو کشور که خواستار اقناع جهان چندقطبی و چندجانبه‌گرایی در پیشبرد روابط بین‌المللی هستند، با این روش مقابله کنند. اما در باره اروپایی‌ها موضوع متفاوت است؛ اروپا اساسا در تشخیص اینکه ایران و فعالیت‌های تسلیحاتی خطر بالقوه برای غرب است، با آمریکایی‌ها اشتراک‌نظر دارند، اما تفاوت عمده اروپا با آمریکا این است که در شیوه مواجهه با این مساله با آمریکا متفاوت هستند.

انظر آنها این نحوه برخورد آمریکا ناقض قطعه‌نامه سابق شورای امنیت است و برجام را به‌عنوان دستاورد دیپلماتیک به‌خطر می‌اندازد. لذا این شیوه‌رأنی پذیرد، ولی این امر بدین معنا نیست که آنها به هیچ‌وجه با آمریکا همراه نیستند یا ممکن نیست در آینده در ترتیبات دیگری با آمریکا همراه باشند، چرا که این احتمال وجود دارد و به‌نظر من رای ممتنع کاملا نشان‌دهنده این همراهی نسبی در عین اعتراض به شیوه اجرای هدف مشترک آنها است.

تحلیل شما از گام دوم آمریکا پس از شکست این قطعه‌نامه چیست؟ آیا امکان این وجود دارد که آمریکا در گام بعدی به‌سمت فعال کردن مکانیسم ماشه برود؟
اتفاقی که درخصوص نتیجه قطعه‌نامه رخ داد، برای همه از جمله خود آمریکایی‌ها قابل پیش‌بینی بود و حدس زده می‌شد که چنین نتیجه‌ای ایجاد شود؛ اما فکر می‌کنم هدف آمریکا از پیش‌بردن این طرح همان‌طور که در بیانیه نمایندگی ما در سازمان ملل متحد هم آمد، ایجاد بهانه‌ای برای حرکت به‌سمت رفتار رادیکال‌تر بود. تاکنون به‌واسطه ردشدن پیش‌نویس قطعه‌نامه، آمریکا این بهانه را به‌دست‌آورد و از این‌رو احتمال دارد قدم بعدی آمریکا تلاش برای فعال کردن مکانیسم ماشه باشد تا تحریم‌های سابق شورای امنیت علیه ایران را بازگرداند.

سیاست

یکشنبه ۲۶ مرداد ۱۳۹۹ شماره ۳۱۱۱

اختلاف‌نظرها باالاست و آمریکا به‌صورت یکجانبه معتقد است که با وجود خروج از برجام همچنان از قطعه‌نامه ۲۳۳۱ خارج نشده و می‌تواند از مفاد بندهای ۱۰ و ۱۱ یعنی فرآیند اسنس‌پیک استفاده کند و تمامی ۶ قطعه‌نامه ملغی شده سازمان ملل را علیه ایران احیا کند، نظری که با تفسیر دیگر اعضای شرکت‌کننده در توافق هسته‌ای مغایر است و معلوم نیست آمریکایی‌ها با کدام ابزار می‌خواهند حرف‌خود را به کرسی بنشانند. هرچند مشخص است چالش‌های حقوقی بسیار سنگینی در این خصوص رخ خواهد داد که البته خروجی آن به احتمال فراوان با مشابه اتفاق روز جمعه خواهد بود یا اگر قرار باشد اتفاق دیگری بیفتد تعامل سیاسی طرفین خواهد بود که حرف آخر ا می‌زند.

که حتی گفته می‌شود با این ناگامی قدرت چانه‌زنی آمریکا برای استفاده از مکانیسم ماشه هم کمتر شد. همین وضعیت هم است که تحلیل‌ها را به این سمت برده که دوام‌آینده یعنی روزهای پیش‌رو تا فرارسیدن ۱۸ اکتبر یعنی روز پایان تحریم‌های تسلیحاتی ایران، ایام شکل‌گیری تنش‌های سنگین میان آمریکا و متحدانش با ایران خواهد بود و آنها تمام تلاش‌شان را می‌کنند تا تهران را به کنش نظامی وادار سازند تا از این مسیر راه‌تمدید تحریم‌های تسلیحاتی فراهم شود.

نکته پایانی در این خصوص اصل ماجرای استفاده از مکانیسم ماشه است، همان چیزی که مایک پمپئو اعلام کرد مرحله بعدی تلاش آمریکا برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی ایران است. در این خصوص همچنان

مهدی مطهرنیاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

نباید به پیروزی اخیر در سازمان ملل تکیه کنیم

در این چارچوب با توجه به این معنا ایالات متحده آمریکا ازسوی روسیه دعوت شده تا در پرتو ایجاد یک جلسه بین ۵+۱ یعنی پنج قدرت جهانی به‌علاوه آمریکا و ایران موضوع پرونده هسته‌ای ایران را بار دیگر مطرح و رزوایای گوناگون این موضوع را از این جهت بازشکافی کنند.

این طرح‌ها و تلاش‌ها موبد چکه هسته‌ای در چارچوب اتفاقات فعلی است؟
نشان‌دهنده این امر است که ازمنظر حقوقی روسیه به گونه‌ای ایالات متحده آمریکا را دعوت به مذاکرات ۱+۵ می‌کند و پیشنهاد پوتین نیز دربرگیرنده همین معنا است و تا حدودی می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد فشار بیشتر برای ایران از طریق آمریکا، فعال کردن بند ماشه و فشارهایی بیشتر بر تهران در چنین فضایی قلمداد شود. لذا آنچه هم اکنون رخ داده، اگرچه یک ظاهر پسندیده در چارچوب نوع رای‌گیری دارد و کشورهای اروپایی و دیگر اعضای غیردائمه به آن رای ممتنع دادند، اما در عمل باید بگوییم تکیه بر چنین موضوعی نمی‌تواند چندان پایسته به‌نظر برسد، اگرچه این پیروزی شایسته‌ای قلمداد می‌شود.

اگر آمریکا به‌سمت مکانیسم ماشه برود، ایران باید چه واکنشی داشته باشد؟

آمریکایی‌ها اجازه نمی‌دهند زمینه‌های کاهش فشار بر ایران در نظام بین‌الملل حاصل شود. تحریم‌های فشرده و اکنون آنچه آمریکایی‌ها مدعی آن هستند یعنی ضبط چهار نفتکش ایرانی که رئیس‌جمهور ایران آن را تکذیب می‌کند، اما ایالات متحده آمریکا آن را مورد تأیید قرار می‌دهد، نشان‌دهنده ایجاد فضای اصطکاک بیشتر بین تهران و واشنگتن به‌رغم فعالیت رسانه‌ای در جهت نشان دادن نوعی واکنش مثبت ازسوی واشنگتن برای مذاکره است.

فعال کردن مکانیسم ماشه با چالش خروج آمریکا از برجام روبه‌رو است
آمریکایی‌ها در راستای فعال کردن مکانیسم ماشه از یکسو و به‌رای گذاشتن مجدد نقض تحریم ایران در شورای امنیت سازمان ملل متحد برمی‌آیند؛ البته فعال کردن مکانیسم ماشه اکنون با چالش خروج آمریکا از برجام روبه‌رو است و گام دوم یعنی مطرح کردن برداشتن یا عدم برداشتن تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران در شورای امنیت نیز فضا سازی‌های خاص ایالات متحده آمریکا را طلب می‌کند که این می‌تواند یک فشار دیپلماتیک را در آستانه انتخابات ۲۰۲۰ بر تیم ترامپ نیز وارد کند.

امیرعلی ابوالفتح در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

ترامپ واسطه‌گری روسیه و آلمان را نپذیرفته است

ترامپ تحت هیچ شرایطی آماده رسیدن به هیچ مصالحه‌ای نیست به‌خصوص اگر مصالحه جمعی باشد

شده که «اروپایی‌ها ما به گفته بودند ما با بحث لغو تحریم تسلیحاتی ایران مشکل داریم و قول داده بودند همراهی کنند» اما اینکه این کار را نکردند به دلیل اتفاقات دیگری است که در سطح بزرگ‌تر رخ داده است. به‌عبارتی کشورها از رفتار آمریکایی‌ها ناراضی و ناخرسند هستند. وقتی آمریکا شرکت‌های اروپایی و آلمانی را تحریم می‌کند نباید انتظار همراهی این کشورها را با خود داشته باشد.

ترامپ تحت هیچ شرایطی آماده رسیدن به هیچ مصالحه‌ای نیست به‌خصوص اگر مصالحه جمعی باشد
پیش از این گفته شد روس‌ها و آلمان‌ها وارد مذاکراتی با آمریکا و ایران شده‌اند تا راه‌حل میانه‌ای بیابند. چرا با وجود آن مذاکرات این چالش ایجاد شد؟

به‌خاطر اینکه آمریکایی‌ها با این مذاکرات و با این نقش آفرینی و پیشنهادات مخالفت کردند. اگر مخالفت نکرده بودند تلاش می‌کردند از فضای دوقطبی فاصله بگیرند. اینکه پوتین با ترامپ صحبت می‌کند به این معنا نیست که ترامپ می‌پذیرد یا اگر ماس حرفی می‌زند به معنای این نیست که آمریکایی‌ها می‌پذیرند. ترامپ تحت هیچ شرایطی آماده رسیدن به هیچ مصالحه‌ای نیست به‌خصوص اگر مصالحه جمعی باشد. ترامپ در این مدت بارها بیان کرد خواهد گفت وگو هستم و اگر

مهدی مطهرنیا، تحلیلگر مسائل بین‌الملل و آینده‌پژوه سیاسی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» ضمن بررسی گام دوم آمریکا برای جبران شکست قطعه‌نامه ضدایرانی در آستانه انتخابات این کشور به تحلیل چرایی شکست این قطعه‌نامه در شورای امنیت برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی ایران پرداخت که مشروح این مصاحبه در ادامه آمده است.

۱۱۱

باتوجه به شکست قطعه‌نامه آمریکا علیه ایران در شورای امنیت تحلیل شما از رای کشورها و همراه نشدن آنها با آمریکا چیست؟

آنچه در صحن شورای امنیت سازمان ملل متحد و رای‌گیری ایمیلی آن ملاحظه می‌شود، نشان‌دهنده نوعی واگرایی کشورهای متحد آمریکا در برابر سیاست‌های یکجانبه‌گر و رادیکالیزه‌شده ترامپ در کاخ سفید تلقی می‌شود، اما در عین حال باتوجه به پیش‌بینی‌های انجام‌شده براساس سیگنال‌های موجود به‌وضوح عدم توفیق ایالات متحده آمریکا در این رای‌گیری مشخص شده است. به بیان ساده‌تر، خود آمریکایی‌ها به‌خوبی می‌دانستند رای آوردن این پیش‌نویس در شورای امنیت سازمان ملل متحد امری ناشدنی تلقی می‌شود و رای آوردن آن بسیار ضعیف است، لذا ایالات متحده آمریکا تلاش داشت با مطرح کردن آن زمینه‌ساز یک حرکت جدی‌تر در ارتباط با تهران باشد.

۱۱ رای ممتنع و دورای مخالف دربرابر دورای مثبت دومینیکن و ایالات متحده آمریکا ازمنظر حقوقی دربرگیرنده این معنا است که ۱۱ رای نمی‌بندد موافق با دورای موافق در مقابل دورای مخالف چین و روسیه قرار گرفته است که دارای حق وتو هستند. به‌واسطه آنکه ماده ۲۷ منشور سازمان ملل متحد رای ممتنع و شرکت نکردن اعضا در این جلسه را مسکوت گذاشته است، با الطبع رای ممتنع رای مخالف محسوب نمی‌شود و در صورتی که روسیه و چین رای ممتنع می‌دادند، این پیش‌نویس به تصویب می‌رسید.

آمادگی یک حرکت دیگر علیه تهران از زوایای پنهانی قطعه‌نامه اخیر است

بنابراین باید گفت این رای‌گیری و نحوه اجرای آن زوایای پنهانی را در خود نهفته دارد که ازمنظر حقوقی نشان‌دهنده آمادگی یک حرکت دیگر علیه تهران محسوب می‌شود؛ به این معنا که ایالات متحده آمریکا با این رای‌گیری و مقدمات ناشی از آن به گونه‌ای توانسته است زمینه‌هایی را به‌وجود آورد که در پرتو آن مساله ایران مطرح و زوایای گوناگونی از افکار عمومی را به خود جلب کند.

آمریکا را در خدمت شورای امنیت بدانند. بنابراین وقتی اعلام کنند ما به‌عنوان ایالات متحده آمریکا معتقد هستیم تحریم‌ها برگشته این را به‌عنوان اصل قلمداد می‌کنند. کاری ندارند دیگران بپذیرند یا نپذیرند.

یعنی فارغ از اینکه مصوبه‌ای در شورای امنیت گرفته شود یا نشود.
بله. اعلام پیروزی مبنی بر بازگشت تحریم‌ها می‌کنند و معتقد هستند جهان تبعیت می‌کند. مانند همین تحریم‌هایی که علیه ایران اجرا و اعمال می‌شود بدون مصوبه شورای امنیت ولی در حد مصوبات شورای امنیت است. این تصور آمریکایی‌ها است، بنابراین خیلی دغدغه ندارند که مجوز شورای امنیت بگیرند. اصولا کاراکتر آمریکایی‌ها این نیست که منتظر شورای امنیت بمانند.

اجرای بخش‌های نظارتی برجام ایران را به حاشیه امن می‌برد
در این میان ما باید چه اقدامی انجام دهیم تا در شورای امنیت اجماعی صورت نگیرد؟

نقطه‌ای که ایران را در حاشیه امن قرار می‌دهد اجرای بخش‌های نظارتی برجام است. اجرای بخش‌های نظارتی برجام (با وجود کنار گذاشتن محدودیت‌های فنی) به ما کمک می‌کند علی‌رغم ناراضیاتی که از آنس دارد جامعه جهانی پذیرفته و قانع شود که ایران هیچ اقدام مخفیانه یا تلاش برای جلوگیری از نظارت‌های بین‌المللی ندارد. علت اینکه شاهد بودیم جهان با آمریکا هم‌داستان نشد، این بود که ایران همچنان بخش نظارتی را اجرا می‌کند و تهدید کرده اگر بیش از این تحت فشار قرار گیرد از بخش نظارتی بیرون می‌آید. به این دلیل است که اروپایی‌ها هم نگران بحث تسلیحات ایران هستند و حاضر نمی‌شوند ریسک مواجهه با ایران هسته‌ای را به جان بخرند و لذا رودروری ترامپ می‌آیند.

خیر. آمریکایی‌ها شورای امنیت را در خدمت آمریکا می‌دانند، نه اینکه

اگر یک‌جانبه اعلام کنند تحریم‌ها برگشته است به معنای بازگشت قطعه‌نامه‌های شورای امنیت است؟